

JAUME FÀBREGA

Bombons verinosos

Amb l'Any Gaudí s'ha destapat la caixa dels trons de la manipulació de l'arquitecte. Barcelona –com ha escrit Xavier Roig–, es converteix en un parc temàtic gaudinià i, de nou, afloren els ja coneguts vicis de la imatge transmesa. La més delirant és la del Gaudí que pixava aigua beneïda que ens donen personatges que se'n creuen els hereus, com el filofranquista Juan Bassegoda Nonell. Aconseguirà Giralt Miracle, comissari de l'Any Gaudí, treure'n aquest rovell llefiscós i ominós? Conseqüentment, una de les coses pintoresques amb què ens han obsequiat alguns sectors catòlics és amb un pretès procés de canonització de l'arquitecte –més místic i fins lliurepensador que catòlic tradicional–.

El que seria un autèntic miracle –requisit indispensable per a una canonització– fóra obtenir que la difusió de la personalitat de Gaudí fos nacionalment correcta. Alguns guies de Barcelona, quan acompanyen els turistes a visitar els monuments més importants de l'arquitecte, els cau la bava lloant les glòries d'un "geni espanyol", és clar, d'una Espanya de toros, i flamencades a desdir. Per això quan la banda britànica The Alan Parson Project va gravar el disc *Gaudí* (enregistrat el 1895-1896, editat i distribuït per una casa radicada a Barcelona, Ariola, a la contraportada, ja hi queda clar que era espanyol i no català, ja que li canvien el nom d'Antoni per Antonio, i en algunes peces com a la suggestivament titulada *La sagrada família*, les castanyoles i altres aires espanyols hi donen la seva nota "patriòtica". Antoni Gaudí pot ser qualificat, perfectament, de patriota... però d'una altra pàtria. Tenia una clara percepció del seu país i la seva nació i dels drets lingüístics. En ocasió d'una visita d'Unamuno –que acabava d'escriure un text despectiu sobre la llengua catalana, a la qual qualificava de "bombarda", és a dir, una cosa antiquada i a superar– no va renunciar a la seva llengua i va exigir un intèrpret. El savi, que de basquista s'havia convertit en acèrrim espanyolis-

ta –coses de la vida– se'n va anar disgustat i mormolant allò de "*levantinos, os ahoga la estética*".

Però l'actitud nacional de Gaudí fou clara en força altres ocasions. En la celebració de l'11 de setembre de l'any 1924, va ser detingut per la policia espanyola pel fet de parlar en català. Segons el seu biògraf Gijs van Hensbergen, Gaudí, arran de l'empresonament, va manifestar el següent. "Perquè tanta agressivitat va en contra d'una de les coses que més caracteritza i més estima Catalunya. La seva llengua, i perquè és

"El que seria un autèntic miracle fóra que la difusió de la personalitat de Gaudí fos nacionalment correcta"

la meva... I per això en aquells moments de persecució no vaig voler abandonar. Perquè l'agressivitat que van mostrar en contra meu era perquè jo els parlava en català." A més, omple la seva obra d'elements iconogràfics de signe catalanista.

Per tant, sobta encara més la manipulació, en clau espanyolista, de l'obra i la figura de Gaudí. En qualsevol àrea de servei d'ACESA de les autopistes, podeu comprar una xocolata o bombons amb la pintoresca marca de La Voltereta – que sona a "*España cant!*" – fabricada a "Barcelona, Espana", convenientment etiquetada en bilingüe (què us pensàveu? Castellà i anglès, res de català). Aquests productes són il·lustrats per iconografies gaudinianes, com la Sagrada Família, això sí, amb la Giralda de

Sevilla, un torero i una paella d'andalusos a cavall.

Ja que estem ficats en un terreny dolç, no l'abandonem. La multinacional Nestlé, radicada a Barcelona, ens obsequia amb un conjunt de Cajas Rojas de bombons, de luxosa presentació guadiniana. Són també bilingües: però espanyol-portuguès, no fos cas que la introducció del català espatllés el producte. Es poden trobar, com ja ha passat, que algun espanyol catalanofòbic –valgui la redundàcia, com diria Ramon Barnils– protesti per la presència contaminant del català, que confonen amb el portuguès. Aquests bombons verinosos i anticatalans es presenten en una *Edición especial Homenaje a Antonio Gaudí [sic] en su 150 Aniversario*. Cal denunciar la catalanofòbia i la ridícula espanyolització de la casa Nestlé, manifestada en totes les seves activitats –ha usat, de manera reiterada, topònims il·legals, com ara "Esplugas de Llobregat"; a les adreces comercials tradueix, també il·legalment, l'adreça de la seva seu, que per ironies de la vida es diu avinguda dels "Països Catalanes". Una adreça, però, que desapareix dels productes, on consta només "Edificio Nestlé". Com ha explicat Víctor Alexandre, aquest profund menyspreu a Catalunya té cognoms catalans (que no vol dir noms, perquè cap d'ells l'utilitza en català), els de la cúpula dirigent de la Nestlé a Barcelona: José Arcas Romeu (direcció general), Enrique Grabulosa Perpiná, José Pou Poquet, Miguel Serra Piernau (direcció de productes lactis i xocolates), Alberto Bricall Orellana i Enrique Mestre Solana. En cas que s'hagués de canonitzar Gaudí, el gran miracle que podria fer seria el reciclatge civilitzat d'aquests individus, carregats d'autoodi i complexos contra tot allò català. Un miracle que em sembla impossible.

Professor de gastronomia de l'Escola Universitària de turisme i direcció hotelera de la UAB.